

POSTANOWIENIE

Dnia 14 czerwca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik (przewodniczący)

SSN Kazimierz Klugiewicz

SSN Eugeniusz Wildowicz (sprawozdawca)

w sprawie **M. K.**

skazanego za przestępstwa z art. 229¹ część 4 pkt „a” i „b” oraz z art. 30 część 1, art. 228¹ część 3 pkt „a” i „d” k.k. Kodeksu Karnego Federacji Rosyjskiej, określone według prawa polskiego jako czyny z art. 55 ust. 3 w zw. z art. 55 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 2012, poz. 124 t.j.) w zw. z art. 65 § 1 k.k. oraz z art. 57 ust. 2 w zw. z art. 56 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 2012, poz. 124 t.j.) w zw. z art. 65 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 14 czerwca 2018 r., wniosku obrońcy skazanego o wznowienie postępowania karnego zakończonych prawomocnym postanowieniem Sądu Apelacyjnego w W.

z dnia 9 sierpnia 2017 r., sygn. akt II AKz .../16,

zmieniającym postanowienie Sądu Okręgowego w W.

z dnia 5 grudnia 2016 r., sygn. akt VIII Kop .../16, w przedmiocie określenia kwalifikacji prawnej czynów według prawa polskiego oraz podlegającej wykonaniu kary

p o s t a n o w i ł

- 1. oddalić wniosek o wznowienie postępowania,**
- 2. obciążyć skazanego M. K. kosztami sądowymi postępowania o wznowienie, w tym wydatkami w kwocie 20 (dwudziestu) złotych.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w W., prawomocnym postanowieniem z dnia 4 listopada 2015 r., sygn. akt VIII Kop .../15, stwierdził prawną dopuszczalność przejęcia do dalszego wykonania w Rzeczypospolitej Polskiej wyroku Moskiewskiego Sądu Rejonowego Miasta Sankt Petersburga z dnia 27 listopada 2013 r. w sprawie 1-.../13, zmienionego postanowieniem Prezydium Sankt Petersburskiego Sądu Miejskiego z dnia 24 czerwca 2015 r. w sprawie 44u -48/2015, skazującego M.K. na karę łączną 8 lat i 4 miesięcy pozbawiania wolności.

Postanowieniem z dnia 5 grudnia 2016 r., sygn. akt VIII Kop .../16, Sąd Okręgowy w W. na podstawie art. 611c § 1 i 2 k.p.k., art. 114 § 2 - 4 k.k., art. 9 ust. 1 lit. a i art. 10 i 11 Konwencji o przekazywaniu osób skazanych sporządzonej w Strasburgu dnia 21 marca 1983 r. ratyfikowanej przez Rzeczpospolitą Polską i ogłoszonej w Dz. U. z 1995 r. Nr 51 poz. 279 i 280 oraz art. 626 k.p.k. określił kwalifikację prawną czynów, za które M. K. został skazany wskazanym wyrokiem Moskiewskiego Sądu Rejonowego Miasta Sankt Petersburga, w następujący sposób:

- a) czyn, za który M. K. został skazany w/w wyrokiem, a opisany w nim jako czyn z art. 229¹ część 4 pkt „a” i „b” Kodeksu Karnego Federacji Rosyjskiej na karę 8 lat pozbawienia wolności wyczerpuje znamiona przestępstwa z art. 55 ust. 3 w zw. z art. 55 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 2012, poz.124 j.t.) w zw. z art. 65 § 1 k.k.,
- b) czyn, za który M. K. został skazany w/w wyrokiem, a opisany w nim jako czyn z art. 30 część 1, art. 228¹ część 3 pkt „a” i „d” k.k. Federacji Rosyjskiej na karę 6 lat i 7 miesięcy pozbawienia wolności wyczerpuje znamiona przestępstwa z art. 57 ust. 2 w zw. z art. 56 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 2012, poz.124 j.t.) w zw. z art. 65 § 1 k.k.

Sąd Okręgowy ustalił, że wykonaniu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej podlega kara:

- za czyn pierwszy (lit. a) - 8 lat pozbawienia wolności,
- za czyn drugi (lit. b) - 3 lat pozbawienia wolności,

i łącząc wskazane kary jednostkowe określił wymiar kary łącznej na 8 lat i 3 miesiące pozbawienia wolności, zaliczając na jej poczet okres rzeczywistego

pozbawienia wolności skazanego: od dnia 13 grudnia 2011 r. do dnia 26 listopada 2013 r., od dnia 27 listopada 2013 r. do dnia 23 listopada 2016 r. oraz od dnia 23 listopada 2016 r. do dnia 5 grudnia 2016 r.

Zażalenie na powyższe postanowienie złożyli obrońcy skazanego M. K.

Pierwszy z nich zaskarżył orzeczenie w całości i zarzucił obrazę art. 114 § 4 k.k. wyrażającą się w:

- uznaniu, że oba przestępstwa przypisane skazanemu przez właściwy sąd Federacji Rosyjskiej powinny być kwalifikowane przy zastosowaniu art. 65 § 1 k.k., co w konsekwencji skutkowało pogorszeniem sytuacji prawnej skazanego w porównaniu z tą, która dotyczyła go, gdy odbywał karę łączną pozbawienia wolności na terytorium Federacji Rosyjskiej, które to pogorszenie polega na tym, że aktualnie może on ubiegać się o warunkowe przedterminowe zwolnienie z odbycia reszty kary pozbawienia wolności po odbyciu trzech czwartych wymierzonej mu w Polsce kary łącznej pozbawienia wolności, gdy w Rosji mógł się ubiegać o zastosowanie tego środka probacyjnego po odbyciu dwóch trzecich wymierzonej mu tam kary łącznej pozbawienia wolności, co oznacza, że wskazane czyny powinny podlegać kwalifikacji prawnej nie uwzględniającej art. 65 § 1 k.k.,

- wymierzeniu skazanemu za przestępstwo zakwalifikowane w Polsce z art. 55 ust. 3 w zw. z art. 55 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 65 § 1 k.k. kary jednostkowej 8 lat pozbawienia wolności, której wymiar nie uwzględnia na korzyść skazanego różnic w ustawowym zagrożeniu tego czynu w miejscu skazania M. K. i w miejscu aktualnego wykonywania wobec niego kary pozbawienia wolności oraz faktu zastosowania wobec niego w wydanym przez sąd rosyjski wyroku nieznanego polskiemu ustawodawstwu obostrzenia kary pozbawienia wolności w postaci jej odbycia w zakładzie karnym o zaostrożnym rygorze.

Obrońca skazanego, podnosząc taki zarzut, wniósł o zakwalifikowanie czynów, za które M. K. został skazany na terytorium Federacji Rosyjskiej z pominięciem przepisu art. 65 § 1 k.k. oraz wymierzenie mu za czyn uznany w Rosji za przestępstwo z art. 229¹ cz. 4 pkt „a” i „b” kodeksu karnego Federacji Rosyjskiej kary jednostkowej 3 lat pozbawienia wolności, a w konsekwencji wymierzenie mu kary łącznej 3 lat pozbawienia wolności z następczym zaliczeniem na jej poczet

okresów rzeczywistego pozbawienia skazanego wolności w Rosji i w Polsce (k. 72 - 74).

Obrońca ten w piśmie procesowym z dnia 30 grudnia 2016 r. podniósł dodatkowo, że sąd rosyjski nie przypisał skazanemu działania w warunkach zorganizowanej grupy przestępczej w rozumieniu przepisów Ustawy Federacyjnej, a zatem ustalenia tego sądu w analizowanym zakresie na gruncie polskich przepisów powinny być oceniane wyłącznie jako działanie w ramach współsprawstwa, co wyklucza możliwość zastosowania art. 65 § 1 k.k. (k. 145 - 146).

Drugi z obrońców skazanego, w piśmie procesowym z dnia 14 marca 2017 r., popierając zażalenie adw. T. R., podniósł dodatkowo, że sąd wadliwie jako podstawę zaskarżonego postanowienia przyjął art. 9 ust. 1 lit. a i art. 10 Konwencji o przekazywaniu osób skazanych, gdy uwzględniając treść oświadczenia Ministra Sprawiedliwości RP z dnia 21 grudnia 2015 r. wystosowanego do Ministra Sprawiedliwości Federacji Rosyjskiej (k. 27) powinien zastosować tryb przekształcenia kary ujęty w przepisach art. 9 ust. 1 lit. b i art. 11 Konwencji (k. 391 - 395).

Po rozpoznaniu zażaleń obrońców skazanego, Sąd Apelacyjny w W., postanowieniem z dnia 9 sierpnia 2017 r., sygn. akt II AKz .../16, zmienił zaskarżone postanowienie w ten sposób, że za jego podstawę prawną przyjął art. 611c § 1 i 2 k.p.k., art. 114 § 4 k.k. w zw. z art. 9 ust. 1 lit. b i art. 11 Konwencji o przekazywaniu osób skazanych sporządzonej w Strasburgu dnia 21 marca 1983 r. (Dz. U. 1995.51.279 z uzup.). W pozostałej części zaskarżone postanowienie utrzymał w mocy.

Obecnie z wnioskiem o wznowienie postępowania „zakończonych” prawomocnymi postanowieniami: Sądu Okręgowego w W. z dnia 5 grudnia 2016 r., sygn. akt VIII Kop .../16 oraz Sadu Apelacyjnego w W. z dnia 9 sierpnia 2017 r., sygn. akt II AKz .../16”, wystąpił obrońca skazanego – adw. T. R. wskazując za jego podstawę art. 540 § 1 pkt 2 lit. b k.p.k. w zw. z art. 542 § 1 k.p.k. w zw. z art. 544 § 2 k.p.k. i wnosząc o uchylenie w całości powyżej wymienionych postanowień i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu wniosku podniósł, że w sprawie, po wydaniu chronologicznie ostatniego postanowienia, ujawnił się nowy fakt, wskazujący na to, że błędnie przyjęto okoliczności wpływające na nadzwyczajne obostrzenie skazanemu kary w postaci przepisu art. 65 § 1 k.k., a w konsekwencji nie uwzględniono okoliczności zobowiązujących do respektowania zawartych w wyroku państwa skazania wyraźnych i dorozumianych ustaleń dotyczących minimalnego okresu pozbawienia wolności, po odbyciu którego skazanemu może być udzielone warunkowe przedterminowe zwolnienie z odbycia reszty kary pozbawienia wolności.

Pismem z dnia 2 marca 2018 r. obrońca uzupełnił wniosek o wznowienie postępowania, podnosząc, że wprawdzie kwestia porównywania minimalnych okresów, po których skazany mógłby ubiegać się o warunkowe przedterminowe zwolnienie z odbywania reszty kary, w państwie skazania i w państwie wykonania, nie będzie istotna w procedurze adaptacji kary na podstawie art. 114 § 4 k.k. w zw. z art. 611c § 2 k.p.k., w takim zakresie, w jakim warunki zwolnienia z odbycia reszty kary nie będą elementem wymiaru kary określonym w wyroku państwa skazania i podlegającym adaptacji w trybie *exequatur*, to jednak mając na uwadze pismo Moskiewskiego Sądu Miasta Petersburga z dnia 2 października 2017 r. określenie tych warunków miało miejsce (k. 26 akt SN).

Prokurator Prokuratury Krajowej w pisemnym stanowisku z dnia 11 maja 2018 r. wniósł o oddalenie wniosku o wznowienia postępowania, wskazując, że nie jest on zasadny.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

W orzecznictwie ugruntowane jest zapatrywanie, że wprawdzie nie istnieje szczególna podstawa umożliwiająca wznowienie postępowania toczącego się na podstawie art. 114 § 4 k.k. i art. 611c § 1 k.p.k., jednak brak jest konkretnych przeszkód, by stosując art. 540 § 1 pkt 2 lit. b k.p.k. w zw. z art. 10 ust. 1 i 2 oraz art. 11 ust. 1 lit. d Konwencji o przekazywaniu osób skazanych, sporządzonej w Strasburgu 21 marca 1993 r. (Dz. U. z 1995 r. Nr 51, poz. 279 ze zm., dalej - Konwencja) oceniać dopuszczalność wznowienia postępowania zakończonego prawomocnym orzeczeniem, jeżeli po wydaniu orzeczenia ujawnią się nowe fakty lub dowody wskazujące na to, że przekazanemu Rzeczypospolitej Polskiej w celu

odbycia przez niego kary pozbawienia wolności w szczególności błędnie przypisano przestępstwo zagrożone karą surowszą. Zastosowanie przepisu art. 540 § 1 pkt 2 lit. b k.p.k. do tego postępowania ma miejsce na zasadzie analogii, gdyż de facto nie doszło do "skazania" przez sąd polski, tylko przez sąd w Federacji Rosyjskiej (zob. też postanowienie SN z dnia 6 lipca 2011 r., IV KO 51/11, LEX nr 848175).

Wskazać też należy, że sąd polski, rozstrzygając na podstawie art. 114 § 4 k.k. nie orzeka kary na nowo, a jedynie określa karę wymierzoną przez sąd państwa obcego jako karę opierającą się na kwalifikacji prawnej według polskiego prawa, nadającą się do wykonania zgodnie z krajowym porządkiem prawnym (zob. postanowienie SN z dnia 10 lutego 2017 r., IV KO 62/16, LEX nr 2204956).

Odnosząc te uwarunkowania do stwierdzonych w niniejszej sprawie okoliczności, brak jest podstaw do uwzględnienia wniosku. obrońca skazanego nie przedstawił bowiem żadnych nowych faktów ani dowodów w rozumieniu art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k. mogących skutkować wznowieniem postępowania.

Analizując przedmiotową sprawę, w tym kwestionowane orzeczenia, trudno nie zauważyć, że zarówno Sądowi Okręgowemu , jak i Sądowi Apelacyjnemu , obecnie zgłaszana przez wnioskodawcę okoliczność dotycząca różnicy okresów, po których skazany mógłby ubiegać się o warunkowe przedterminowe zwolnienie z odbywania reszty kary, w państwie skazania i w państwie wykonania, była znana. Już na posiedzeniu w przedmiocie określenia kwalifikacji prawnej czynów przypisanych skazanemu na terytorium Federacji Rosyjskiej oraz podlegających wykonaniu kar jednostkowych i kary łącznej, które odbyło się przed Sądem Okręgowym w W. w dniu 5 grudnia 2016 r. w sprawie o sygn. VIII Kop .../14, M. K. kwestionował zastosowanie art. 65 § 1 k.k. w kwalifikacji prawnej czynów, zaznaczając jednocześnie, iż spowodowuje to „obostrzenie warunkowego zwolnienia” – warunków formalnych (k. 29 - 30). Nadto, w dniu 12 grudnia 2016 r. obrońca skazanego w zażaleniu na postanowienie Sądu Okręgowego w W. z dnia 5 grudnia 2016 r. w przedmiocie określenia skazanemu M. K. kwalifikacji prawnej czynów oraz wymiaru kary według prawa polskiego, zarzucił obrazę prawa materialnego – art. 114 § 4 k.k. – polegającą na błędnym uznaniu przez sąd, że oba przestępstwa przypisane skazanemu przez właściwy sąd Federacji Rosyjskiej,

powinny były być kwalifikowane przy zastosowaniu art. 65 § 1 k.k., co w konsekwencji skutkowało pogorszeniem sytuacji prawnej skazanego w porównaniu z tą, która dotyczyła go, gdy odbywał karę łączną pozbawienia wolności na terytorium Federacji Rosyjskiej, a które to pogorszenie polega na tym, że aktualnie może on ubiegać się o warunkowe przedterminowe zwolnienie z odbycia reszty kary pozbawienia wolności po odbyciu trzech czwartych wymierzonej mu w Polsce kary pozbawienia wolności, gdy w Rosji mógł ubiegać się o zastosowanie tego środka probacyjnego po odbyciu dwóch trzecich wymierzonej mu tam kary łącznej pozbawienia wolności, co oznacza, że wskazane czyny powinny były podlegać kwalifikacji prawnej nieuwzględniającej przepisu art. 65 § 1 k.k. Również w kolejnych pismach procesowych skazany, jak i jego obrońcy, podnosili te okoliczności oraz składali dokumenty państwa skazania, w których określano najwcześniejszą datę warunkowego zwolnienia skazanego z odbycia reszty kary pozbawienia wolności po odbyciu dwóch trzecich kary. Do zgłaszanych kwestii, rozpoznając zażalenie obrońców skazanego na postanowienie Sądu Okręgowego w W. z dnia 5 grudnia 2016 r., odniósł się Sąd Apelacyjny w W. w postanowieniu z dnia 9 sierpnia 2017 r. (s. 6 - 9 uzasadnienia). Sąd ten nie podzielił zarzutu zażalenia, by określenie, w zaskarżonym postanowieniu według polskich przepisów, kwalifikacji prawnej przypisanych skazanemu czynów przy zastosowaniu art. 65 § 1 k.k., pogorszyło jego sytuację prawną w zakresie uprawnień do skorzystania z instytucji warunkowego przedterminowego zwolnienia. Sąd uznał, że obrońca oceniając sytuację skazanego w tym aspekcie pomija treść art. 9 ust. 3 Konwencji, zgodnie z którym do wykonania kary stosuje się prawo państwa wykonania i jedynie to państwo jest właściwe do podejmowania decyzji w tym zakresie. Wskazał, że samo porównanie okresów obowiązujących w państwie skazania i wykonania, po których upływie skazany może ubiegać się o warunkowe przedterminowe zwolnienie z odbycia reszty kary, pozostaje bez znaczenia w procesie jej adaptacji w trybie art. 611c § 2 k.p.k. i art. 114 § 4 k.k. zaznaczając równocześnie, że sytuacja ta kształtuje się inaczej, gdy warunki przedterminowego zwolnienia z odbycia reszty kary stanowią element jej wymiaru określony w wyroku państwa skazania, bądź państwo to zastrzegło, w trybie art. 9 ust. 2 Konwencji, jaką część kary skazany musi odbyć,

jednak warunki te nie zaistniały w przedmiotowej sprawie. Sąd też odniósł się do wskazywanych dokumentów wystawionych przez służbę więzienną państwa skazania, w których to określono najwcześniejszą datę warunkowego zwolnienia skazanego z odbycia reszty kary po odbyciu jej 2/3 części, słusznie uznając, że nie mają one charakteru zastrzeżenia, a stanowią wyłącznie informacje, jakie państwo skazania zobowiązane było przekazać państwu wykonania zgodnie m.in. z art. 6 ust. 2 Konwencji.

Powyższy wywód należy również odnieść do wskazywanego przez obrońcę skazanego M. K. we wniosku o wznowienie postępowania pisma Moskiewskiego Sądu Rejonowego Miasta Sankt Petersburg z dnia 2 października 2017 r. Nr 1-.../2013 (k. 18 akt SN). Również w postanowieniu Sądu Miejskiego w S., Republika Karelii, z dnia 5 maja 2016 r., sygn. akt Nr .../2016, o wyrażeniu zgody na przejęcie wykonania kary w Polsce (k. 506 - 508, tłumaczenie k. 510 - 513) akceptującym warunki przekazania, zastrzeżeń co do warunków przedterminowego warunkowego zwolnienia nie poczyniono. Brak tych zastrzeżeń, jak słusznie przyjmuje też prokurator w swym pisemnym stanowisku, nie zobowiązywał sądu wydającego postanowienie o stwierdzeniu prawnej dopuszczalności przejęcia dalszego wykonywania wyroku, na podstawie art. 611c k.p.k., do orzekania na tym etapie w zakresie warunków przedterminowego zwolnienia, to jest w zakresie szerszym, niż określony uzgodnionymi warunkami przejęcia.

Bez wątpienia warunkowe przedterminowe zwolnienie jest instytucją prawa karnego wykonawczego, a prawo do ubiegania się, po określonym czasie odbywania kary pozbawienia wolności o udzielenie warunkowego przedterminowego zwolnienia, nie jest równoznaczne – wbrew twierdzeniom obrońcy skazanego – z uzyskaniem decyzji sądu o warunkowym zwolnieniu, albowiem muszą zostać spełnione pozostałe określone w art. 77 § 1 k.k. przesłanki. Dopóki zatem decyzja o warunkowym zwolnieniu nie zostanie podjęta, to nie można mówić o nabyciu przez skazanego uprawnień, które mogłyby podlegać ochronie. Jak trafnie zauważa obrońca skazanego M. K. w piśmie stanowiącym uzupełnienie wniosku o wznowienie postępowania, kwestia porównywania minimalnych okresów, po których skazany mógłby ubiegać się o warunkowe przedterminowe zwolnienie z odbywania reszty kary, w państwie skazania i w

państwie wykonania, nie będzie istotna w procedurze adaptacji kary na podstawie art. 114 § 4 k.k. w zw. z art. 611c § 2 k.p.k., w takim zakresie, w jakim warunki zwolnienia z odbycia reszty kary nie będą elementem wymiaru kary określonym w wyroku państwa skazania i podlegającym adaptacji w trybie *exequatur*. Do określenia tych warunków – jak już wskazywano wyżej – nie doszło, co czyni argumentację obrońcy przedstawioną w wywiedzionym wniosku o wznowienie postępowania sądowego, polemiczną i jako taką, chybioną.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy postanowił jak na wstępie.

O kosztach sądowych postępowania wznowieniowego rozstrzygnięto na podstawie art. 639 k.p.k.

kc